Studiu EY & Oxford: Factorul uman determinant pentru succesul transformării organizaționale

Peste 50% dintre cele mai mari companii din lume (parte din top Forbes Global 2.000) au bugetat investiții cu 20% mai mari pentru programe de transformare organizațională în următorii trei ani și 85% dintre lideri au trecut prin cel puțin două procese de transformare organizațională în ultimii ani, arată rezultalele studiului Transformation Leadership: Humans@Center, derulat de EY în colaborare cu Universitatea Oxford – Saïd Business School, care a inclus interviuri cu peste 1.000 de executivi de top din 23 de țări.

„Gândindu-ne doar la schimbările alerte prin care am trecut în ultimii ani și la planurile de viitor ale celor mai mari companii din lume, abilitatea de a se transforma cu succes se dovedește a fi esențială pentru fiecare organizație și o condiție pentru durabilitate și creștere. Pe de altă parte, conform studiului derulat de EY și Universitatea Oxford, două treimi din executivii intervievați au declarat că au experimentat cel puțin o transformare organizațională nereușită, programul neatingându-și obiectivele stabilite. Pare, așadar, că ne confruntăm cu un paradox al transformării organizaționale, în care schimbarea devine o nouă normalitate și abilitățile organizaționale în acest domeniu se dovedesc a fi esențiale, în timp ce istoricul transformărilor anterioare nu asigură premise optimiste pentru viitor”, menționează **Claudia Sofianu, Partener – People Advisory Services, EY România**.

Conform studiului, soluția pentru gestionarea acestui paradox al transformării organizaționale constă în plasarea factorului

uman în centrul proceselor ,într-o măsură mai mare decât până acum. Studiul relevă faptul că factorul uman este critic, deoarece angajații și liderii din organizațiile care trec prin transformări au de parcurs o adevărată călătorie cu o puternică valență emoțională în tot acest timp.

În mod obișnuit, la începutul unui proces de transformare, liderii și angajații pornesc cu o stare emoțională pozitivă, caracterizată prin curiozitate, interes și entuziasm.

În transformările reușite, liderii investesc încă de la început timp și efort pentru a asigura mecanismele de suport pentru angajați, atât la nivel rațional (de exemplu, stabilirea și comunicarea procesului, a indicatorilor de succes, a resurselor necesare etc.), cât și la nivel emoțional (de exemplu, prin formularea scopului și implementarea unor mecanisme de gestionare a îngrijorărilor, întrebărilor angajaților). Pe măsură ce procesul de transformare progresează, deși presiunea și stresul cresc, acestea capătă valențe motivatoare pentru angajați, susțin ritmul accelerat de învățare și de performanță al oamenilor, pentru ca la final, transformarea să energizeze întreaga organizație. Iar acest deznodământ se datorează mecanismelor de suport rațional și emoțional implementate în debutul transformării.

Într-o transformare nereușită, procesul începe de la aceeași stare emoțională pozitivă. Din cauza investiției insuficiente în construirea mecanismelor raționale și emoționale de suport pentru angajați, stresul și presiunea inerente sunt potențate de emoții negative: nesiguranță, impredictibilitate, nervozitate, copleșire. Astfel, liderii se detașează de transformarea în curs, angajații își pierd încrederea în proces, iar transformarea nu își îndeplinește obiectivele. Mai mult decât atât, o astfel de transformare are efecte pe termen lung: angajații asociază schimbările organizaționale cu reducerea de personal, amenințarea securității postului, astfel că schimbările viitoare sunt respinse.

Așadar, modul în care organizațiile acompaniază angajații în călătoria lor emoțională pe parcursul unui proces de transformare se dovedește esențial pentru succesul acestuia. Mai mult decât atât, pornind de la răspunsurile participanților la studiu și folosind modele avansate de analiză statistică, sunt evidențiați 6 factori de succes în această acompaniere:

1. **Inspirația pe care liderii o transmit angajaților cu privire la nevoia de transformare**. În termeni practici, această inspirație este transmisă prin definirea și formularea răspunsului la întrebarea „De ce este nevoie să (ne) schimbăm?”. Cum este în natura noastră umană să ne conservăm confortul obișnuinței, cantitatea efortului pe care oamenii îl vor depune în procesul de transformare este direct proporțională cu calitatea răspunsului la această întrebare. Astfel, devine esențial ca răspunsul la această întrebare să fie clar, relevant deopotrivă pentru lideri și angajați și cât mai aliniat cu valorile organizației și cele individuale.
2. **Grija, suportul emoțional pe parcursul transformării**. În termeni practici, acestea sunt manifestate prin stabilirea și comunicarea, în avans, a așteptărilor de la fiecare lider și de la fiecare angajat în contextul transformării și prin crearea unor mecanisme de comunicare prin care angajații și liderii își pot exprima opiniile, îngrijorările, nevoile etc. (de exemplu, discuții individuale sau discuții la nivel de echipă moderate de specialiști).
3. **Utilizarea tehnologiei pentru a asigura ritmul adecvat al transformării.** Cu cât schimbarea durează mai mult sau ritmul devine mai lent, cu atât se pierd entuziasmul și disponibilitatea angajaților pentru efort. Astfel, utilizarea tehnologiei devine o soluție pentru a asigura parcurgerea etapelor transformării cu agilitate. În același timp, este important ca liderii organizaționali să conștientizeze și să gestioneze corespunzător

provocările generate de tehnologie: impactul emoțional asupra angajaților (fiind de cele mai multe ori asociată cu reduceri de personal) și nevoia de a investi în dezvoltarea abilităților necesare angajaților pentru a o utiliza.

4. **Claritatea rolurilor, a responsabilităților și a proceselor de lucru**, precum și modul în care acestea au fost definite, astfel încât să responsabilizeze angajații. Din punct de vedere practic, acest obiectiv poate fi îndeplinit prin implicarea activă a angajaților în designul noii realități.
5. **Abilitățile liderilor organizației de a lua decizii (inclusiv pe baza inputurilor membrilor echipei) și de a-și conduce echipele prin etapele și componentele transformării**. O companie, un departament, o echipă nu se pot schimba, dacă liderii lor nu sunt dispuși să se schimbe. Mai mult, comportamentele care exprimă curaj și disponibilitate de a lua decizii benefice pentru toți, curiozitatea față de opiniile celor din jur (inclusiv ale angajaților noi) și grija față de provocările prin care trec oamenii sunt specifice liderilor care au avut performanțe bune în procesele de transformare.
6. **Cultura organizațională bazată pe colaborare, pe încurajarea ideilor noi și pe noi paradigme și moduri de lucru**. Colaborarea asigură suportul emoțional necesar pentru perioade dificile, iar într-un context de transformare organizațională, aceasta dobândește două valențe: colaborarea dintre angajați și organizație, în ansamblu (asigurată prin consultarea sau, acolo unde este posibil, responsabilizarea oamenilor privind redesignul propriei munci) și colaborarea între echipe (asigurată prin implicarea mai multor echipe în designul soluțiilor vizate de transformare).

Factorii de succes ai unei transformări organizaționale pun, așadar, în centrul lor factorul uman, dintr-o perspectivă rațională (de exemplu, utilizarea tehnologiei sau claritatea

rolurilor) sau dintr-o perspectivă emoțională (de exemplu, grija/suportul emoțional, inspirația transmisă de lideri).

„*Este esențial ca fiecare proces de transformare – indiferent de scop și specific să aibă în centrul său angajatul, pe lângă componenta tehnică – ce anume se schimbă și cum. Din experiența noastră practică în proiecte ample de transformare organizațională, acest lucru presupune o schimbare esențială a modului în care organizațiile obișnuiau să se schimbe, începând și învățând, în primul rând, să se raporteze la oameni nu ca la un «stream» al planului de proiect, ci ca la punctul focal al transformării vizate. Iar aceasta pentru că oamenii, angajații, sunt cei de la care compania așteaptă adoptarea rezultatului oricărei transformări organizaționale*”, menționează **Nicoleta Dumitru, Manager Senior People Advisory Services – EY România**.

ANAF obligată la despăgubiri pentru blocarea nelegală a contului bancar al contribuabilului

Avocații de la **Băncilă, Diaconu și Asociații (BDA)**, casă de avocatură asociată **EY România**, au repurtat o victorie importantă asupra autorităților fiscale, instanțele judecătorești obligându-le la plata de despăgubiri, ca urmare a instituirii unei popriri bancare asigurătorii anulată ca nelegală.

Situația particulară în acest caz a fost reprezentată de indisponibilizarea unei sume importante de bani prin

intermediul unei decizii de instituire a măsurilor asigurătorii emise în timpul desfășurării inspecției fiscale, așadar înainte de stabilirea oricăror obligații de plată printr-o decizie de impunere. Organul fiscal a emis decizia de măsuri asigurătorii motivând că respectivul contribuabil, potențial debitor viitor, s-ar putea sustrage de la executarea silită, astfel că a poprit conturile acestuia.

Contribuabilul a contestat și mai apoi a obținut anularea definitivă a deciziei de măsuri asigurătorii, solicitând mai apoi, în cadrul unei acțiuni separate în contencios, despăgubiri pentru sumele „blocate" nelegal, pentru toată perioada indisponibilizării acestora. Astfel, Curtea de Apel București a reținut – și mai apoi Înalta Curte de Casație și Justiție a confirmat – dreptul contribuabilului la a-i fi reparat prejudiciul cauzat prin instituirea măsurilor asigurătorii în baza unui act anulat în mod definitiv, prin acordarea dobânzii legale.

Decizia definitivă favorabilă a fost obținută de echipa de avocați a BDA, condusă de **Alex Slujitoru** și formată din **Cristiana Ionescu** și **Andrada Pohaci**.

Analiză sectorială EY România: randamentele așteptate de investitori au continuat tendința de

creștere, însă cu un avans mai temperat

- **Pentru marea majoritate a industriilor analizate, randamentele s-au menținut pe tendința de creștere observată încă de la mijlocul anului trecut și au înregistrat noi valori maxime**

Costul capitalului a continuat o tendință crescătoare în cel de-al treilea trimestru al anului curent, conturată încă din a doua parte a anului 2021, conform analizei sectoriale EY România.

Din perspectiva evoluțiilor față de aceeași perioadă a anului trecut, cele mai mari creșteri ale costului capitalului s-au înregistrat la nivelul sectorului de servicii medicale (+7,5 p.p.) și cel al proprietăților imobiliare (+6,3 p.p.). Excepții notabile fac sectorul materiilor prime și cel al serviciilor financiare, unde scăderile de randament comparativ cu trimestrul al doilea al anului curent sunt de 1,5 p.p. (puncte procentuale), respectiv 3,2 p.p. O evoluție trimestrială negativă a fost înregistrată și în cazul bunurilor de larg consum (-0,1 p.p. față de trimestrul anterior), consemnată după o creștere solidă în trimestrele anterioare.

În prezent, climatul investițional este semnificativ influențat de presiunile inflaționiste, pe fondul creșterii continue a prețurilor cu energia și materiile prime, generate în principal ca urmare a invaziei militare declanșate de Rusia în Ucraina, eveniment ce a avut impact direct asupra lanțurilor de aprovizionare și producție. Coroborând aceste aspecte cu înăsprirea curentă a politicilor monetare de către băncile centrale și tendința de menținere a conduitei de creștere a dobânzilor de politică monetară și în viitorul apropiat, se observă că balanța înclină tot mai mult spre o

încetinire a creșterii economice la nivel global pentru perioada următoare.

Totuși, chiar dacă efectele evenimentelor recente asupra lanțurilor de aprovizionare sunt resimțite încă puternic și afectează activitatea economică, presiunea începe să se atenueze, prin diminuarea impactului constrângerilor privind producția și activitatea economică. În acest sens, pentru trimestrul al treilea s-a înregistrat o creștere a randamentului așteptat de investitori în sectorul produselor industriale (comparativ cu scăderea înregistrată în trimestrul al doilea, față de primul trimestrul al anului curent). În plus, pe fondul creșterilor temerilor statelor europene în ceea ce privește securitatea energetică, Uniunea Europeană își focalizează tot mai mult atenția asupra eforturilor de sprijinire a tranziției către economia verde, prin sprijinirea investițiilor sustenabile și încurajarea raportărilor non-financiare de către companii, cu precădere în domeniul ESG (*environment, social, governance*) și al finanțărilor de tipul „obligaţiunilor verzi” (*green bonds*).

„*Contextul macroeconomic și geopolitic a determinat continuarea tendinței de creștere a randamentelor așteptate de investitori, conturată încă de anul trecut. Un astfel de mediu are însă potențialul să genereze și fructificarea de oportunități, cu perspective pe termen mediu și lung, cum ar fi atragerea fondurilor nerambursabile și investiții în proiectele de sustenabilitate cu impact cumulat la nivelul comunităților și al societății în ansamblul său. Exceptând sectorul bunurilor de larg consum, al materiilor prime și cel al serviciilor financiare, toate celelalte sectoare analizate au continuat să înregistreze creșteri ale costului capitalului și în acest trimestru, ajungând la un maxim al perioadei de 7 ani analizate*”, declară **Ileana Guțu, Partener și Coordonator al departamentului de Evaluare, modelare financiară și analize economice, EY România**.

La finalul trimestrului al treilea, se constată menținerea

tendinței din trimestrul anterior, respectiv înregistrarea celor mai scăzute randamente la nivelul sectoarelor de telecomunicații și tehnologia informației, în timp ce sectorul proprietăților imobiliare se află, din nou, la nivel maxim.

În trimestrul trei al anului curent, costul capitalului propriu a depășit pragul psihologic de 10% pentru toate sectoarele analizate, marcând astfel o nouă etapă din perspectiva apetitului investitorilor.

Analiza se bazează pe datele financiare disponibile la sfârșitul celui de-al treilea trimestru (T3) al anului 2022, publicate de companiile listate din 10 sectoare: bunuri de consum și de larg consum, energie, servicii financiare, servicii medicale, produse industriale, tehnologia informației, materii prime, proprietăți imobiliare și servicii de telecomunicații.

- **Majoritatea multiplicatorilor financiari au consemnat o tendință de scădere, fiind angrenate chiar și sectoarele care au înregistrat creșteri semnificative în perioadele anterioare**

Pe fondul temperării estimărilor pentru perioada următoare, generate de contextul macroeconomic și geopolitic, multiplicatorii aferenți sectorului de proprietăți imobiliare, respectiv materii prime (care au înregistrat anterior creșteri), se alătură tendinței generale de scădere. Valorile aferente multiplicatorilor au fost influențate inclusiv de evoluția pieței bursiere care a consemnat o scădere în ultimul an a principalilor indici la nivel global, piața din România urmând același trend.

Coroborat cu estimările sumbre în ceea ce privește nivelul ridicat al inflației și scenariul politicilor monetare agresive, sectorul proprietăților imobiliare a suferit cea mai mare scădere a multiplicatorului EBITDA (cu 5,1x), ajungând la cel mai scăzut nivel din ultimii 7 ani (11,9x), urmat de cel

al serviciilor financiare (scădere cu 3,7x), și el la minimul aceleiași perioade. Aceste evoluții pot determina reminiscențe din perspectiva sectoarelor care au fost cele mai afectate ca urmare a crizei financiare mondiale din anul 2008, impunându-se astfel o atenție sporită asupra acestora în perioada următoare, precum și asupra potențialului impact cumulat la nivelul celorlalte sectoare.

Singurele sectoare care nu au înregistrat stagnări trimestriale sau evoluții negative din perspectiva multiplicatorului EBITDA sunt cel al telecomunicațiilor (creștere cu 0,3x, la nivelul de 9,4x) și al bunurilor de larg consum (creștere cu 0,3x, la nivelul de 11,4x).

„În ciuda scăderii produsului intern brut al României, consemnată în prima parte a anului curent, previziunile privind creșterea economică pentru anul 2022 au fost îmbunătățite cu 0,6 p.p. (de la 2,9%, la 3,5%), pe fondul evoluțiilor peste așteptări în sectoare precum cel al transporturilor, serviciilor informatice, serviciilor pentru întreprinderi, precum și a accelerării creșterii activității în construcții în cel de-al doilea semestru al anului curent. Acestea au fost stimulate și de măsurile privind implementarea PNRR, cât și de programele privind ajutoarele de stat. Totuși, chiar dacă estimările privind evoluția economiei pentru perioada următoare sunt revizuite în creștere, potențialul economic este frânat de presiunile inflaționiste și contracția sectorului industrial în Europa, pe fondul disruptiv al problemelor aferente lanțurilor de aprovizionare și creșterii prețurilor la energie”, declară **Ileana Guțu, Partener și Coordonator al departamentului de Evaluare, modelare financiară și analize economice, EY România**.

Instrumentul de analiză sectorială este dezvoltat de Echipa de evaluare, analiză economică și modelare financiară (*Valuation, Modelling and Economics* – VME) din cadrul departamentului de Strategie și Tranzacții al EY România, iar analiza sectorială poate fi accesată în secțiunea site-ului EY „Valuation

Insights”/„Perspective de Evaluare”, baza de date fiind actualizată trimestrial.

Noi reguli: încadrarea în muncă și detașarea străinilor în România

Autori:

- ***Cosmin Ștefănescu, Managing Partner, Duncea, Ștefănescu & Associates***
- ***Florina Voicu, Associate, Duncea, Ștefănescu & Associates***

În Monitorul Oficial al României nr. 1049 din 28 octombrie 2022 a fost publicată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 143/2022 pentru modificarea art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România („OUG 143/2022”).

Modificările aduse art. 17 din OG 25/2014 vizează condițile în care un lucrător străin, cu excepția lucrătorilor sezonieri, poate ocupa un nou loc de muncă, *(i)* la acelaşi angajator sau *(ii)* la alt angajator, pe perioada de valabilitate a permisului unic ori a Cărţii albastre a Uniunii Europene.

I. Eliberarea unui aviz de muncă la același angajator. Condiții

În cazul în care lucrătorul străin schimbă locul de muncă, dar rămâne la același angajator care a obținut avizul de angajare

inițial, pentru eliberarea noului aviz angajatorul este scutit de la îndeplinirea anumitor condiţiilor generale şi, după caz, anumitor condiţii speciale ce trebuie, de regulă, îndeplinite pentru eliberarea unui astfel de document în cazul lucrătorilor permanenți sau stagiari.

Într-o atare situație, angajatorul nu mai trebuie să dovedească următoarele:

- faptul că a achitat obligaţiile către bugetul de stat pe ultimul trimestru, anterior depunerii cererii;
- faptul că a depus diligenţe pentru ocuparea locului de muncă vacant de către un cetăţean român, de către un cetăţean al unui alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spaţiului Economic European, de către un cetăţean al Confederaţiei Elveţiene sau de către un străin titular al dreptului de şedere pe termen lung pe teritoriul României;
- faptul că contingentul anual pe tipuri de lucrători nou admişi pe piaţa forţei de muncă nu trebuie să fi fost epuizat ori
- faptul că lucrătorul străin:

(a) posedă un document valabil de trecere a frontierei de stat, care este acceptat de statul român;
(b) pe numele acestuia nu sunt introduse semnalări în Sistemul informatic naţional de semnalări în scopul refuzului intrării pe teritoriul statului român sau privind refuzul eliberării vizei în Sistemul informatic integrat pe probleme de migraţie, azil şi vize;
(c) nu este semnalat de autorităţile competente că prezintă un pericol pentru apărarea şi securitatea naţională, ordinea şi sănătatea publică;
(d) nu este semnalizat de organizaţii internaţionale la care România este parte, precum şi de instituţii specializate în combaterea terorismului că finanţează, pregătește, sprijină în orice mod sau comit acte de terorism, nu există indicii că face parte din grupuri infracţionale organizate cu caracter

transnaţional sau că sprijină în orice mod activitatea acestor grupuri, respectiv nu există motive serioase să se considere că a săvârşit sau a participat la săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii ori a unor crime de război sau crime contra umanităţii, prevăzute în convenţiile internaţionale la care România este parte.

II. Eliberarea unui aviz de muncă la alt angajator. Condiții

În cazul în care lucrătorul străin schimbă atât locul de muncă, cât și angajatorul, pentru obținerea unui nou aviz de angajare noul angajator trebuie să îndeplinească toate condițiile generale sau speciale, după caz, prevăzute de OG 25/2014.

Oricând pe perioada de valabilitate a permisului unic ori a Cărţii albastre a Uniunii Europene, un lucrător străin, care a încheiat și înregistrat un contract individual de muncă cu angajatorul anterior de mai puțin de un an, va putea ocupa un nou loc de muncă la un alt angajator doar în baza acordului scris exprimat de angajatorul inițial.

Documentul trebuie depus de noul angajator la Inspectoratul General pentru Imigrări. Aceste prevederi nu se aplică în cazul în care încetarea contractului individual de muncă a intervenit *(i)* din iniţiativa angajatorului anterior sau *(ii)* ca urmare a acordului părţilor ori *(iii)* prin demisia străinului.

Intrare în vigoare

Modificările aduse de OUG 143/2022 au intrat în vigoare începând cu data de 28 octombrie 2022.

Sondaj EY România: Controalele fiscale – unde se termină normalitatea și unde începe abuzul?

Aproximativ 70% dintre contribuabilii chestionați în cadrul unui sondaj EY România despre controalele fiscale se plâng de volumul mare de documente solicitat de către inspectori și peste 57% consideră că acestea nu sunt analizate cu atenția necesară. Acest sondaj realizat de EY România a inclus 75% mari contribuabili, 15% contribuabili mijlocii și 10% contribuabili mici.

Controlul fiscal în România rămâne o temă de mare actualitate oricând. Anunțat sau nu, mai rar sau frecvent, cu o tematică anume sau fără, procedură de altfel absolut necesară și obligatorie în orice sistem fiscal, rămâne o „sperietoare” pentru contribuabil.

Motivul este simplu și ține de premisa de la care pornesc autoritățile de control în verificarea contribuabilului român: este imposibil ca toate documentele, înregistrările, încasările și plățile acestuia să fie corecte, astfel că este inevitabilă impunerea de taxe și impozite suplimentare.

De-a lungul timpului, contribuabilii români s-au confruntat cu fel și fel de situații, generic denumite „nereguli de procedură”, atunci când au trecut prin controalele ANAF. De la neavizarea unei activități de inspecție fiscală, la suspendarea repetată a controlului și de la necomunicarea delegării de competență, la neacordarea unui termen rezonabil pentru a pregăti discuția finală, fiecare s-a confruntat cu o situație sau alta, ori chiar cu mai multe în același timp.

Sub imperiul actualului Cod de procedură fiscală – în vigoare

din 1 ianuarie 2016 –, asemenea nereguli nu au încetat să apară, deși poate mai puțin frecvent și sub alte forme, unele dintre acestea chiar surprinzătoare.

Sondajul și-a propus să identifice aspectele activității de inspecție fiscală ce creează probleme și nemulțumiri contribuabililor. Cu alte cuvinte, ce elemente din actul de control îi stresează pe aceștia și cum ar putea autoritățile fiscale să ducă la un nivel superior calitatea activității de control a creanțelor fiscale.

Sondajul a identificat o serie de vicii care au dus, de altfel, la erodarea încrederii contribuabilului român în buna-credință a inspectorilor ce desfășoară activitatea de control.

Rea-credință din partea autorităților. Faptul că, în aproape 40% dintre cazuri, contribuabilii au avut inspecții începute în luna decembrie, fără nicio intenție reală din partea inspectorilor de a desfășura realmente activitatea de control. Practic, după o primă vizită, aceștia au revenit abia în anul următor, în ianuarie sau chiar mai târziu, singurul motiv pentru începerea controlului fiind acela de a nu se prescrie dreptul de a stabili creanțe fiscale pentru o anume perioadă.

Nerespectarea termenului de preaviz. În aproape 20% dintre cazuri, acest termen nu a fost respectat de către autoritățile de control ceea ce creează, din start, animozități între inspectori și contribuabilul care, neavând la dispoziție acest termen pentru a se pregăti (a strânge documentele și informațiile pentru control), este supus presiunii de a furniza rapid ce documente și informații îi sunt solicitate de inspectori.

Faptul că, în aproape 40% dintre cazuri, inspectorii nu au prezentat legitimația, ordinul de serviciu și/sau actul de delegare de competență, iar atunci când le-au prezentat, 43% dintre aceștia, nu au permis contribuabilului să le fotocopieze – acest lucru denotă neîncredere și generează

suspiciuni, afectând relația dintre contribuabil și inspector.

Un alt aspect grav identificat de sondaj este că, în 38% dintre cazuri, nu s-a permis contribuabililor să fie însoțiți de consultanți fiscali externi, iar în 44% dintre cazuri nu li s-a permis să aducă avocați la discuțiile cu echipa de inspecție. În Codul de procedură fiscală este prevăzut expres dreptul contribuabilului de a beneficia de asistență de specialitate, prin urmare, încălcarea acestui drept, cu bună știință, aduce evident atingere dreptului de apărare. De multe ori, conform răspunsurilor la întrebările din sondaj, inspectorii fiscali s-au declarat surprinși neplăcut sau chiar furioși de intenția contribuabilului de a veni însoțiți de consultanți externi sau cu avocați.

În 24% dintre cazuri, echipa de inspecție nu a ținut cont de rezultatele din controlul sau controalele anterioare și nici nu au argumentat de ce nu fac acest lucru, deși prin Codul de procedură inspectorii fiscali sunt obligați să țină cont de rezultatele anterioare, iar, în caz contrar, să argumenteze de ce nu se conformează acestei obligații.

În 75% dintre inspecții, deși a fost vorba despre un control prin sondaj (nu se verifică toate operațiunile și documentele contribuabilului), inspectorii nu au stabilit împreună cu contribuabilul un prag de semnificație pentru tranzacțiile ce urmau să fie analizate – spre exemplu, stabilirea ca verificarea să se efectueze asupra operațiunilor mai mari de o anumită valoare. Astfel, desfășurarea inspecției este îngreunată și se pierde timp cu investigarea unor aspecte ce pot fi nerelevante.

Majoritatea contribuabililor (aproape 70% dintre cei întrebați) se plâng de volumul de documente solicitat de către inspectori și li se pare că oricum nu sunt analizate cu atenția necesară (peste 57%). Este evident că aici lipsește o procedură agreată, pentru a stabili ce tranzacții să fie verificate, astfel că se merge haotic, în toate direcțiile,

până se găsește ceva, se cer multe documente pentru orice fel de tranzacție, ceea ce este extrem de împovărător și cronofag.

Rezultatele sondajului relevă clar și problema documentelor netraduse – în 74% dintre cazuri inspectorii nu au acceptat documente în alte limbi decât limba română. Este adevărat că legea (Codul de procedură fiscală) prevede că limba oficială este româna, dar inspectorii ar putea accepta, în cazul în care cunosc limba străină respectivă, să se uite mai întâi la documentele respective, cel puțin la aspectele care contează în tema de control, iar dacă este cu adevărat nevoie, contribuabilul să le traducă. În caz contrar, se pierde timp și se cheltuiesc bani cu traducerea unor documente sau informații ce se dovedesc, în final, nerelevante ori, mai rău, nici nu sunt luate în seamă de echipa de inspecție.

Alte aspecte care au rezultat din sondaj:

- în 37% dintre cazuri, contribuabilii consideră că inspecția a fost suspendată nejustificat de către inspectori;
- în 24% dintre cazuri, inspecția a fost suspendată pentru ca inspectorii să analizeze dosarul prețurilor de transfer, ceea ce este nelegal, pentru că analiza respectivă nu se poate face decât în timp ce inspecția se află în desfășurare;
- în 24% dintre cazuri, inspecția a fost suspendată după împlinirea termenului maxim de desfășurare a inspecției, ceea ce din nou nu este legal deoarece suspendarea poate interveni doar în timp ce inspecția se află în desfășurare, nu după ce ea ar trebui să înceteze;
- în 50% dintre cazuri, contribuabilii au semnalat că activitatea de inspecție nu a fost reluată imediat, ci după o perioadă de timp, ceea ce a prelungit nejustificat durata controlului. În practică, inspecția durează extrem de mult – deși termenul maxim este de 180 de zile, 47% dintre contribuabili susțin că inspecția asupra lor a durat 1-2 ani, ceea ce le afectează

activitatea economică, întrucât sunt nevoiți să fie permanent la dispoziția inspectorilor.

Un alt aspect îngrijorător este că 25% dintre contribuabili afirmă că li s-au cerut documente și informații de către echipa de inspecție în timp ce controlul era suspendat, deși legea o interzice.

În aproape jumătate dintre cazuri (46%), nu s-a ținut cont de jurisprudența națională sau europeană, în general cu motivarea că nu este vorba despre spețe identice, iar în peste jumătate (52%) dintre cazuri, discuția finală a fost doar o formalitate și nu a existat un dialog adevărat cu echipa de control, ci doar un monolog al acesteia – și asta doar atunci când există, deoarece în multe cazuri doar se face referire la faptul că deja contribuabilul a văzut concluziile controlului, întrucât a avut timp să citească proiectul de raport de inspecție.

Nu în ultimul rând, în 73% dintre cazuri, deși contribuabilul a depus un punct de vedere, concluziile expuse în proiectul de raport de inspecție au rămas neschimbate. Cu alte cuvinte, și de această dată se dovedește că punctul de vedere exprimat de contribuabil la finalul actului de control este doar o formalitate, inutil, la fel ca discuția finală, întrucât aproape niciodată nu se ține cont de acesta.

„Este evident că ceva trebuie să se schimbe radical în sistemul de control din România, ca mentalitate și unghi de abordare a contribuabilului de către autoritățile române, la care să se adauge componenta de prevenție, educație și sfat, pentru ca acesta să știe, pe viitor, cum să se conformeze regulilor fiscale. Exemple ca Germania, UK, țările nordice, dar și SUA, unde contribuabilul este mai întâi înștiințat cu privire la control și cum să se pregătească, lăsându-i-se la dispoziție un timp suficient de mare, încât să fie la zi cu absolut tot în momentul în care inspectorii ajung la ușa lor, ar trebui să fie modele de urmat și în România. Aceasta pare a fi totuși și intenția autorităților române care recent au

lansat în spațiul public un proiect de modificare a Codului de procedură fiscală ce conține asemenea propuneri. Așteptăm cu interes forma finală a acestora și, bineînțeles, intrarea în vigoare", a declarat **Alex Slujitoru, Avocat în cadrul Băncilă, Diaconu și Asociații**.

Activitatea de fuziuni și achiziții în România în primele nouă luni ale anului

Piața românească de fuziuni și achiziții (M&A) a înregistrat 169 de tranzacții (1) în primele nouă luni ale anului 2022, în creștere cu 18% față de aceeași perioadă a anului 2021. În pofida volumului mai mare de tranzacții, valoarea estimată a activității locale de fuziuni și achiziții a fost mai mică de la an la an, ajungând la 4 miliarde USD (2), față de 5,4 miliarde USD în septembrie 2021.

Iulia Bratu, Partener, Head of Lead Advisory, Strategie şi Tranzacţii, EY România: „*Din punctul de vedere al volumului de tranzacţii, România continuă să fie o piaţă dominantă a Europei Centrale și de Est şi una dintre puţinele în creştere comparativ cu 2021. Cu toate că ne aşteptam ca următorul ciclu M&A să fie diferit, volumul şi mixul de capital disponibil în piaţă au modelat capacitatea investitorilor de a face tranzacţii într-un mediu volatil, creând astfel premisele pentru ca M&A-ul să rămână activ, în special pentru jucătorii care au o perspectivă pe termen lung*".

La nivel trimestrial, activitatea de tranzacționare s-a intensificat, cu o creștere a volumului cu 3,6% și a valorii cu 5,3%, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021.

În trimestrul al treilea, nu au fost anunțate tranzacții de peste 100 milioane USD. Cea mai mare tranzacție anunțată a fost achiziția Termocentralei Mintia de către Mass Group, pentru o sumă raportată de 90,7 milioane USD, urmată de achiziția de active de energie regenerabilă în România de către Enery Power Holding GMbH de la Jade Power Trust (71 milioane USD), în timp ce o altă tranzacție notabilă a fost vânzarea unei participații de 20% din Aqua Carpatica către Pepsi Co., pentru o sumă nedezvăluită.

Investitorii strategici continuă să fie actorii dominanți în piața de fuziuni și achiziții din România, reprezentând 88% din tranzacții. Tranzacțiile interne au înregistrat un avans de 27% în primele nouă luni din 2022 comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent, numărând 84 de tranzacții, în timp ce jucătorii străini și-au crescut activitatea cu doar 6% (74 de tranzacții) în comparație cu aceeași perioadă.

În ceea ce privește țara de origine, cei mai activi investitori au fost SUA (8 tranzacții), urmate de Belgia (6 tranzacții), Polonia și Germania (5 tranzacții).

Cele mai active sectoare în primele nouă luni ale anului 2022 au fost: Tehnologie (36 de tranzacții), Imobiliare (29 de tranzacții), Sănătate (21 de tranzacții), Produse industriale diversificate (15 tranzacții) și Energie și utilități (13 tranzacții).

Notă: (1) Baza de date EY privind fuziunile și achizițiile din România exclude tranzacțiile cu participații achiziționate mai mici de 15% (2) include o estimare a valorii tranzacțiilor în cazul în care nu au fost divulgate anterior date de către părți sau nu sunt disponibile în bazele de date ale terților și/sau raportate de surse media.

Taxe și investiții străine noi – o șansă serioasă dată de contextul geopolitic

Autor: Alex Milcev, Liderul departamentului de Asistenţă Fiscală şi Juridică, EY România

Se vorbește mult legat de deficitul bugetar, nevoia de bani pentru cheltuieli previzibile, dar şi cele neprevăzute (de ex., costurile pandemiei, subvenții pentru energie, creșterea importantă a cheltuielilor cu apărarea etc.) și, desigur, despre sursele de finanțare ale acestora. De multe ori, se discută despre necesitatea creșterii gradului de colectare, nevoia și oportunitatea unei creșteri de taxe și impozite, la fel pe partea de împrumuturi ale statului. Se vorbește mai puțin însă despre investițiile străine directe (ISD) ca sursă de venituri bugetare. Este cert că această temă trebuie și începe să devină o zonă de preocupare a tuturor responsabililor și decidenților din zona economică și politică.

Este un context special, chiar am putea spune unic, ceea ce se întâmplă în ultima perioadă, de la momentul începerii conflictului dintre Rusia şi Ucraina, din februarie 2022 încoace. Războiul de la granița de nord a României a schimbat foarte multe lucruri, în mod vizibil și imediat, având și efecte mai puțin evidente, deși cu impact major. Printre acestea este și fluxul ISD în regiunea Europei Centrale și de Est, inclusiv Rusia, Belarus și Ucraina, dar și alte ţări din CSI. Vorbim, în acest context, mai ales despre repoziționarea României pe harta destinațiilor acestor investiții.

Mai concret, în această nouă realitate geopolitică este de presupus că sunt miliarde de USD care își caută o destinație. De exemplu, în Rusia s-au investit peste 100 miliarde de USD

în ultimele decenii, mare parte dintre acestea nemaiexistând acum, fiind pierdute sau retrase de către investitorii străini.

În absenţa războiului, acestor investiţii li s-ar fi adăugat alte miliarde în perioada următoare, conform planurilor de dezvoltare anunțate înainte de război. Acum, brusc, acești bani – retrași sau deja alocați, trebuie să-și găsească o nouă destinație. Este puțin probabil ca aceasta să fie Estul îndepărtat, având în vedere existența anumitor divergențe geopolitice între europeni și China. De asemenea, și mai puțin probabil este ca acești bani să se întoarcă în țările de origine, precum SUA, Marea Britanie, Germania, Franța. Ce se va întâmpla cu ei și cum se poziționează România ca potențială (atractivă) destinație pentru toate aceste fonduri?

În primăvară, am realizat un studiu, la nivel european, privind atractivitatea diferitelor țări europene pentru investitorii străini – EY Attractiveness Survey 2022. Studiul a fost realizat după începutul războiului. Din acest punct de vedere, România este pe un onorabil loc patru, după Marea Britanie, Lituania și Portugalia.

Mai mult, țara noastră este considerată ca fiind cea mai atractivă din Europa pe supply chain și logistică, după doi ani de pandemie și 10 luni de război în apropiere, pe fondul unor crize punctuale, sectoriale, cum ar fi cea a chip-urilor pentru industria auto, dar și altele. Cu alte cuvinte, suntem în top pe radarul investitorilor străini care vor să deschidă un business aici ori să extindă unul existent, chiar în condițiile actuale. Prin urmare, sunt create premisele de bază pentru a atrage și a asimila o parte importantă a acestui flux neașteptat de ISD.

Ce impact poate avea acesta asupra situației finanțelor în România? Desigur, asemenea investiții străine directe vor crea locuri de muncă și vor contribui prin impozite directe și indirecte la creșterea veniturilor bugetare.

Atragerea acestora reprezintă, în opinia mea, acea șansă unică pe care o avem ca țară în contextul descris. Este o măsură care poate face o mare diferență în următorii cinci ani, nu doar din punct de vedere al echilibrării bugetului, dar și în sensul accelerării dezvoltării economiei noastre.

Timpul este critic: banii investitorilor nu vor sta în conturi, iar dacă în următoarele 12-18 luni nu vor fi atrași în România, aceste fonduri își vor face casă în altă parte.

Cum să facem ca investitorii străini să vină și să rămână la noi în țară? Este suficient să știm noi că avem aceste avantaje pentru a atrage investiții? Categoric, nu – trebuie să știe și investitorii străini! De aceea, avem nevoie urgent de o agenție de investiții străine modernă, proactivă și extrem de dinamică. Ceea ce există în acest moment nu este corespunzător cu ceea ce ar trebui să fie, ca rol dinamic în economia națională. Alte țări își promovează activ și eficient interesele prin intermediul unor asemenea agenții și deja au înregistrat succese notabile.

În acest fel, o strategie de atragere agresivă a investițiilor străine, care să includă reconfigurarea agenției investițiilor străine în România, trebuie să fie parte intrinsecă și obligatorie a procesului de dezvoltare economică.

Să nu uităm că majorarea stocului de ISD reprezintă, de fapt, un vot de încredere în perspectivele economice ale României pe termen lung, dar, nu ultimul rând, îi sporește și importanța geopolitică, contribuind astfel la siguranța națională.

Studiu EY: Doar 7% dintre liderii guvernamentali din lume consideră că au atins obiectivele de transformare digitală

Guvernele din întreaga lume riscă să dezamăgească cetățenii din cauza lipsei de digitalizare, potrivit noului studiu EY: "Cum se pot alinia funcționarii publici și tehnologia pentru a servi viitorii cetățeni?". Mai puțin de unul din zece (7%) dintre liderii guvernamentali consideră că instituția lor și-a atins obiectivele de transformare digitală, iar deschiderea pentru digitalizare din timpul pandemiei riscă să se piardă.

Raportul indică faptul că forța de muncă din sectorul public respondentă nu este suficient de pregătită pentru a valorifica beneficiile potențiale enorme ale digitalizării. Acestea includ îmbunătățirea accesului la serviciile digitale, utilizarea analizei datelor pentru a anticipa nevoia crescută de asistență a persoanelor vulnerabile și creșterea eficienței serviciilor în general.

Respondenții menționează constrângeri rezultate dintr-o combinație de factori, precum absența unor lideri conștienți de importanţa digitalizării, lipsa competențelor digitale și a formării necesare, dar și de o cultură instituțională care este reactivă și nemotivantă, ceea ce împiedică eforturile de a atrage resursa umană potrivită. Un procent de 38% dintre respondenții din Generația Z din rândul angajaţilor din sectorul public susțin că intenționează să își părăsească locul de muncă în următoarele 12 luni, astfel că guvernele trebuie să facă față și provocării de a păstra resursa umană cu cunoștințe digitale pe care o dețin, pe măsură ce forța de

muncă îmbătrânită din sectorul public se apropie de pensionare.

Sofia Ionescu, Partener, Consultanţă, EY România: *„Pandemia COVID-19 ne-a oferit o imagine asupra potențialului guvernării digitale, dar, având în vedere așteptările tot mai mari ale angajaților și ale cetățenilor deopotrivă, acest ritm nu trebuie să se oprească, altfel se vor pierde oportunitățile de transformare a serviciilor publice. Tehnologiile disruptive pot transforma serviciile pentru cetățeni și comunități, oferind, de asemenea, o modalitate unică de a elibera resurse pentru a investi în politici prioritare. Un stat digital este un stat mai eficient, cu servicii mai bune și, cel mai important, cu cetățeni mai fericiți”.*

Guvernele se confruntă cu tot mai multe provocări, însă apar și oportunități semnificative pentru transformarea digitală a sectorului public. Raportul recomandă un cadru de patru acțiuni-cheie pe care guvernele trebuie să le urmeze atunci când doresc să creeze în instituții o forță de muncă pregătită pentru viitor:

1. **Adoptarea unei planificări dinamice a forței de muncă.** Adoptarea unei viziuni pe termen mai lung asupra nevoilor în privința capacităților și capabilităților și crearea de strategii pentru a asigura acces la competențe.
2. **Scalarea capabilităţilor digitale.** Dezvoltarea sau recalificarea angajaților existenți, recrutarea unor noi angajaţi cu aceste abilităţi și promovarea carierelor orientate spre scop, pentru a schimba imaginea sectorului public și a-l face mai atractiv.
3. **Promovarea conducerii și a culturii digitale.** Gestionarea transformării digitale necesită lideri care pot contesta status quo-ul, articulând o viziune convingătoare pentru schimbare și, în același timp, educând angajații pentru o mentalitate digitală.
4. **Crearea unei experiențe personalizate angajaților**,

oferind trasee de carieră individualizate pentru a-i ajuta să progreseze și să-și îndeplinească ambițiile profesionale.

Analiza EY arată că cetățenii se așteaptă acum la niveluri de calitate, rapiditate și comoditate la fel de ridicate ca în sectorul privat, cu acces imediat și fără întreruperi la servicii printr-o varietate de canale. Cetățenii vor ca tehnologia digitală să îmbunătățească modul în care se desfășoară multe aspecte ale vieții lor și se așteaptă ca guvernele să țină pasul.

Guvernele răspund acestor așteptări încercând să se concentreze mai mult pe nevoile cetățenilor. Conform cercetării EY, 43% dintre respondenții guvernamentali consideră că este necesară concentrarea pe experiența cetățeanului în furnizarea serviciilor publice, ca unul dintre primii trei factori care determină succesul transformării. Acest lucru necesită o mai bună utilizare a tehnologiei și a datelor, pentru a înțelege nevoile oamenilor, precum și noi competențe, cum ar fi cele vizând concentrarea pe analiza și construirea experienței utilizatorilor.

De asemenea, angajații doresc un loc de muncă digital, care să țină pasul cu experiența lor personală și consideră că guvernele nu întreprind suficiente demersuri în acest sens. Sondajul *EY Work Reimagined* din 2022 arată că 63% dintre respondenți consideră că sunt necesare schimbări ample sau moderate pentru a îmbunătăți instrumentele și tehnologiile digitale de la locul de muncă.

Milenialii și Generația Z sunt mai predispuși să renunţe la funcţie și să caute un scop mai înalt și un grad de împlinire mai ridicat, 63% dintre respondenții din Generația Z din sectorul public declarând că apreciază o legătură clară între munca lor și scopul general al organizației mai presus de compensația financiară. Totodată, indiferent de vârstă, oamenii doresc un echilibru mai sănătos între viața

profesională și cea privată. Atragerea și păstrarea angajaților mai tineri este deosebit de importantă, având în vedere că mulți angajați din sectorul public se apropie de pensionare (aproape o treime dintre funcționarii din administrația publică centrală din OCDE au peste 55 de ani), iar studiul EY Work Reimagined Survey din 2022 arată că 29% dintre respondenții din sectorul public își vor părăsi probabil locul de muncă în următoarele 12 luni, ajungând la 38% în cazul celor din Generația Z.

Curtea de Apel București a suspendat definitiv o serie de decizii de înregistrare din oficiu de sedii permanente şi sedii fixe în lipsa desfășurării unor inspecții fiscale sau audierii contribuabililor nerezidenți

Autor: Emanuel Băncilă, Partener coordonator Litigii și Inspecții Fiscale, Casa de avocatură Băncilă Diaconu și Asociații

Curtea de Apel București suspendă în mod definitiv o serie de decizii de înregistrare din oficiu a unor sedii permanente și

sedii fixe pentru mai multe societăți nerezidente, parte a unor grupuri de societăți multinaționale.

În ultimii ani, activitatea de inspecție fiscală a stabilit într-un număr considerabil de cazuri existența de sedii permanente și sedii fixe ale societăților nerezidente, parte a grupurilor și a companiilor multinaționale prezente în România prin vehicule comerciale naționale. Până în anul 2020, inspecția fiscală constata existența sediilor permanente și a sediilor fixe în cadrul inspecțiilor fiscale desfășurate la contribuabilii români care desfășurau activitatea de comercializare prin achiziționarea de produse ale grupului de la societățile nerezidente din cadrul grupului. În ultimii ani însă, ANAF a început emiterea deciziilor de înregistrare din oficiu de sedii permanente și sedii fixe pentru contribuabilii nerezidenți, în lipsa desfășurării unei inspecții fiscale prealabile sau a audierii contribuabililor nerezidenți.

Mai mult, decizia de înregistrare din oficiu nu a fost motivată în fapt şi insuficient motivată în drept. Chiar dacă, ulterior, în cadrul căilor administrative şi judiciare de atac, ANAF a invocat drept temei de fapt și de drept recalificarea și neluarea în considerare a unor tranzacții, respectiv existența unor relații contractuale cu diverși terți stabiliți pe teritoriul României, instanța de judecată a considerat că o astfel de motivare ulterioară nu este posibilă. Surprinzător, ANAF a susținut, ulterior emiterii deciziei, că unul dintre temeiurile pentru existența unui sediu permanent îl constituie însăși încheierea contractului de asistență juridică, având ca obiect contestarea deciziei de înregistrare.

Instanțele de judecată au stabilit deja, în cazuri concrete încheiate, că *„simpla indicare a art. 8 din Codul Fiscal nu satisface imperativul motivării, lipsa indicării motivelor concrete care au determinat organul fiscal să constate că un contribuabil nerezident avea obligația de a se înregistra fiscal echivalând cu nemotivarea actului administrativ. Or,*

motivarea actului administrativ este esențială pentru exercitarea controlului de legalitate pe care îl înfăptuiesc instanțele de judecată. Mai mult, trimiterea la un anumit înscris identificat în cuprinsul actului administrativ nu suplinește obligativitatea motivării".

În ceea ce privește condiția pagubei iminente, Curtea de Apel a reținut faptul că societățile nerezidente sunt înregistrate în scopuri fiscale în alte țări, situație în care prin emiterea deciziilor contestate ce stabilesc obligații declarative referitoare la impozitul pe profit și TVA se realizează o dublă impunere. Totodată, instanța susține că prejudiciul nu trebuie să fie cert, ci unul previzibil, așa cum a reținut și instanța supremă în jurisprudența sa.

Astfel, în trei cazuri distincte, efectele deciziilor de înregistrare din oficiu de sediu permanent și sediu fix au fost suspendate de către Curtea de Apel București. Deciziile definitive favorabile au fost obținute de către echipa de avocați Băncilă Diaconu și Asociații, condusă de Emanuel Băncilă, formată din Ana Mihai și Ana Maria Damian. Casa de avocatură a demonstrat că există o îndoială puternică și evidentă asupra prezumției de legalitate a deciziilor de înregistrare din oficiu emise de ANAF, ceea ce constituie unul dintre fundamentele caracterului executoriu al actelor administrative.

Instanța a reținut în mod corect faptul că astfel de decizii de înregistrare din oficiu trebuie emise în urma desfășurării unor inspecții fiscale la contribuabilii nerezidenți și numai după efectuarea procedurii audierii prealabile prevăzută de legislația în vigoare.

Având în vedere faptul că instanțele de judecată acordă suspendarea actelor administrativ-fiscale doar într-un procent de sub 10% din cauze, suspendarea a trei acte administrativ-fiscale care vizează aceeași tematică – înregistrarea din oficiu de sediu permanent și sediu fix – nu poate fi

întâmplătoare.

Este vorba, de fapt, despre carențe de ordin formal și material legat de tematica sediilor permanente și a sediilor fixe în România, care determină consecințe importante, de ordin pecuniar, ca urmare a actelor coercitive emise de ANAF.

De reținut că nu orice inspecție fiscală poate da naștere la constatarea de către ANAF a unui sediu permanent sau a unui sediu fix. Astfel, în opinia noastră, trebuie contestată o inspecție fiscală la un contribuabil român care dă naștere unui sediu permanent la un contribuabil nerezident, o astfel de practică recurentă a inspecției fiscale fiind contrară Cartei drepturilor fundamentale ale contribuabilului.

Reglementările în domeniul emiterii și tranzacțiilor cu monede virtuale devin preocuparea principală a autorităților europene

Autor: Alex Milcev, Liderul departamentului de Asistenţă fiscală şi juridică, EY România

După doi ani de modificări, adăugiri și revizuiri, plus dezbaterile aferente, Consiliul European a pus la punct Cadrul de reglementare al Uniunii Europene pentru piața monedelor virtuale, așa-numitul «MICA – Markets In Crypto Assets», care va fi urmat de procedurile Uniunii pentru punerea în aplicare a proiectului de lege.

Potrivit formulărilor din comunicarea oficială care a însoțit anunțul, noul cadru juridic, cu aplicare strictă în zona UE, vizează transparența, divulgarea, autorizarea și monitorizarea tranzacțiilor de către furnizorii serviciilor de cryptocurrencies. Propunerea vizează crearea unei abordări uniforme în toate cele 27 de state membre, din punct de vedere legal și fiscal. Urmează votul în Parlamentul UE pentru ca Regulamentul MICA să poată fi legal implementat, începând cu anul 2024.

Legea, cunoscută sub numele de MICA, va impune noi reglementări pentru numeroși actori de pe piața monedelor virtuale. Astfel, pe lângă burse, reglementările sunt destinate în primul rând emitenților așa-numitelor «stablecoins», care sunt ancorate la active existente, cum ar fi dolarul american sau euro.

Potrivit prevederilor MICA, stablecoins, precum USDT de la Tether și USDC de la Circle, trebuie să mențină rezerve suficiente pentru a satisface cererile de răscumpărare în cazul unor retrageri în masă. De asemenea, stablecoins non-euro importante din punct de vedere sistemic trebuie să se aștepte ca tranzacțiile lor să fie plafonate la 200 de milioane de euro pe zi. Deși este o prevedere controversată, eliminată inițial, a fost reintrodusă în reglementările finale.

Adoptarea proiectului MICA la nivelul Uniunii Europene, pe lângă faptul că reglementează cadrul de funcționare pe o piață care s-a născut și a început să funcționeze dincolo și în afara cadrului legislativ financiar-bancar existent (altfel nici nu se putea), este cel mai puternic semnal de până acum în sensul dorinței autorităților, la nivel global nu doar european, de a exista un control atât din punct de vedere al emiterii monedelor virtuale, cât și al tranzacțiilor, respectiv câștigurilor din aceste tranzacții.

Ce se întâmplă în România?

Potrivit Codului Fiscal, persoanele fizice care obţin câştiguri din tranzacții cu active digitale – categorie care include monedele virtuale și nu se reduce doar la acest domeniu – trebuie să plătească un impozit de 10% pe diferenţa pozitivă dintre preţul de vânzare şi preţul de achiziţie, inclusiv costurile directe aferente tranzacţiei, din momentul efectuării acesteia.

Cât privește Contribuția de Asigurări Sociale de Sănătate (CASS), dacă suma veniturilor din transferul de monedă virtuală depășește pragul de 26.760 lei, aplicația va calcula CASS în suma de 2.676 lei – adică 10% din acest prag și nu mai mult. Pe de altă parte, în cazul contribuției de asigurări sociale (CAS – pensie), legea prevede că veniturile din transferul de monedă virtuală nu generează obligația plății acesteia.

Este bine de știut că există pragul de 200 lei/ tranzacţie, sub care nu se impozitează aceste câștiguri, condiţia fiind ca totalul câștigurilor într-un an fiscal să nu depășească nivelul de 600 lei.

Termenul de plată a impozitului pe venit este termenul limită de depunere a Declarației Unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice – Capitolul I.

În situația plăților la comercianții care nu acceptă direct criptomonede, prin cardurile emise de un exchange împreună cu VISA sau Mastercard, se realizează o tranzacție în care se vinde moneda virtuală și se cumpără fiat (banii clasici) prin acea platformă de exchange.

Această vânzare a unei criptomonede este o operațiune care generează obligația de plată a veniturilor obținute prin tranzacțiile cu criptomonede și declararea lor prin Declarația Unică în anul următor.

Nu trebuie mizat pe faptul că lipsesc reglementările în

domeniu, nu lipsesc, sau că Fiscul nu ajunge să depisteze tranzacțiile crypto și câștigurile din aceste tranzacții, indiferent în ce țară se întâmplă acestea. Schimbul de date, fie între autoritățile fiscale și bancare, plus reglementările la nivel de UE (ca să luăm doar acest exemplu), vin să întărească poziția statelor împotriva sustragerii de la plata impozitelor din câștigurile în acest domeniu, și împotriva spălării banilor murdari.

În paralel, platformele de tranzacționare implementează și impun clienților, de la bun început, regulile și formularul de cunoaștere a clienților – KYC – Know Your Customer, iar organismele de cooperare internațională au acces la datele oferite de exchange-uri despre tranzacții și beneficiari.

România trebuie să se conformeze legislativ și procedural-fiscal, prin urmare ANAF a emis, încă din anul 2021, Ghidul pentru impozitarea veniturilor din criptomonede.